

Sp. zn. 6272/2023/VOP/JST
Č. j. KVOP-32956/2023
Datum 7. září 2023

Vážený pan
Mgr. et Bc. Vít Rakušan
1. místopředseda vlády a ministr vnitra
Ministerstvo vnitra
Nad Štolou 936/3
170 34 Praha 7

Vážený pane ministře,

obracím se na Vás v návaznosti na šetření, které jsem vedl na základě podnětu pana A., nar. xxxx, st. příslušnost Ukrajina (stěžovatel).

V rámci šetření jsem dospěl k závěru, že v řízení o žádosti stěžovatele o udělení státního občanství ČR došlo ze strany Ministerstva vnitra k průtahům.¹ Odbor všeobecné správy Ministerstva vnitra (OVS MV) však po podání podnětu stěžovatele rozhodl, čímž došlo k nápravě. Nebylo by účelné, abych ve věci činil další kroky. Ve vztahu ke stěžovateli jsem proto své šetření uzavřel.²

V rámci šetření jsem požádal ředitele OVS MV JUDr. Petra Voříška, Ph.D. o vyjádření nejen k případu stěžovatele, ale také o obecné informace ke státoobčanským řízením, pokud jde o dodržování zákonných lhůt pro rozhodnutí.

Z jeho vyjádření, které přikládám, vyplynuly skutečnosti, které považuji přinejmenším za znepokojivé. Ze své pozice³ považuji za nutné Vás na situaci upozornit.

Podle ředitele OVS MV **dochází k setrvalému nárůstu státoobčanské agendy.**⁴ Průměrná **délka státoobčanského řízení více než dvakrát překračuje zákonnou lhůtu** (pohybuje se mezi 12 a 16 měsíci).

Například v případě stěžovatele ministerstvo učinilo první procesní úkon ve věci po uplynutí zákonné 180denní lhůty pro vydání rozhodnutí. Ministerstvo provedlo základní lustrace a vyzvalo stěžovatele k odstranění vad žádosti (doložení náležitostí žádosti). K těmto krokům přitom ministerstvo mohlo v ideálním případě přistoupit bez prodlení po obdržení žádosti o udělení státního občanství. Správní spis obsahoval všechny potřebné podklady k rozhodnutí o tomto procesním kroku ministerstva.

1 Státoobčanské řízení vedené pod sp. zn. MV-124330/VS-2022. Žádost podaná dne 8. června 2022, odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra postoupena 27. června 2022, první procesní úkon ministerstva dne 2. ledna 2023. Opatření ministra vnitra proti nečinnosti dne 1. února 2023 (sp. zn. MV-8047-3/SO-2023). Ve věci rozhodnuto v prvním stupni dne 28. dubna 2023.

2 Ve smyslu § 18 odst. 2 zák. č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

3 Podle § 1 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv působí veřejný ochránce práv k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených v tomto zákoně, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívá k ochraně základních práv a svobod.

4 Podle sdělení ředitele OVS MV je průměrný nápad žádostí za kalendářní měsíc: 7–12/2020: **282**; 2021: **328**; 2022: **404**; 1–4/2023: **435**.

Zákonodárce přitom pro státoobčanská řízení stanovil zvláštní lhůtu. V důvodové zprávě k zákonu o státním občanství se uvádí, že daná lhůta je dostatečná.⁵

OVS MV podnikl řadu kroků,⁶ které měly vést k zefektivnění řízení a které skutečně přinesly dílčí výsledky.⁷ Nevedly však k žádoucímu stavu v podobě řízení bez průtahů při dodržování zákonných lhůt. Opatření vedení OVS MV nepřinesla řešení situace, a jeví se tudíž jako nedostatečná. Dokonce se stále zvyšuje počet nezpracovaných žádostí o udělení státního občanství, jichž k 1. květnu 2023 bylo 5 237.⁸

Výše popsaný stav nemohu hodnotit jinak než jako nežádoucí. Vzhledem k setrvalému nárůstu počtu žádostí nelze zlepšení bez zásadnějšího opatření očekávat ani do budoucna. Obávám se, že OVS MV nemá jiné účinné nástroje k řešení situace, než které dosud použil.

Jsem si plně vědom, že v současné době rozpočtových škrtů je komplikované navyšování personálního obsazení kteréhokoliv úřadu. Je však možné se domnívat, že bez personálního posílení příslušného odboru se nežádoucí stav nebude jen dále prohlubovat? Spolu s kroky OVS MV, které přinášejí dílčí výsledky, by personální posílení mohlo přispět přinejmenším ke stabilizaci situace, v ideálním případě k jejímu řešení.

Vážený pane ministře, dovoluji mi Vás požádat o to, abyste zvážil, jak řešit uvedenou situaci ve státoobčanské agendě. Prosím, abyste mě do 60 dnů informoval o přijatých opatřeních.

Děkuji Vám za spolupráci a jsem s pozdravem

JUDr. Vít Alexander Schorm
zástupce veřejného ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

Příloha

Vyjádření odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra k šetření veřejného ochránce práv ze dne 24. května 2023, č. j. MV-77137-2/VS-2023

5 Podle důvodové zprávy k zákonu č. 186/2013 Sb., o státním občanství: „V souvislosti s uvedeným rozšířením výčtu podmínek pro udělení státního občanství České republiky **je navrženo prodloužení lhůty pro vydání rozhodnutí o žádosti**, a to na 180 dnů ode dne, kdy žádost obdrží ministerstvo (počátek běhu této lhůty tedy není vázán na podání žádosti resp. zahájení správního řízení), **aby bylo možné splnění uvedených podmínek řádně prověřit**“ (zvýraznění doplněno).

6 Rozdělení odboru na 3 samostatná oddělení s cílem zvýšení efektivity práce a sjednocení rozhodovací praxe; vytvoření obecně použitelných vzorů pro různé typy procesních úkonů; interní pokyn ředitele odboru veřejné správy, kterým byly stanoveny požadavky na minimální počty žádostí, které musí jednotliví zaměstnanci zpracovat za kalendářní měsíc; či dočasné přeložení několika zaměstnanců jiných útvarů sekce pro účely vyřizování agendy státního občanství.

7 Podle sdělení ředitele OVS MV je průměr zpracovaných žádostí za kalendářní měsíc: 7–12/2020: **217**; 2021: **341**; 2022: **337**; 1–4/2023: **367**.

8 Podle sdělení ředitele OVS MV je vývoj počtu nezpracovaných žádostí: k 31. 12. 2020: **4 341**; k 31. 12. 2021: **4 159**; k 31. 12. 2022: **4 963**; k 1. 5. 2023: **5 237**.